

शब्दसंस्कारसंगुक्त (द्विज) MBH. 1, 2884. स्वरव्यञ्जनसंस्कारा भारती 14, 1192. वाणी ० भूषणा 13, 2321. संस्कारोपगता संदिता 1, 19. वचः संस्कारलंकृतम् R. 7, 4, 8. वाणी परमसंस्कारा HARIV. 14098. कृतसंस्कारा भारती RAGH. 10, 37. ० पूतेन मुखप्राच्यानिबन्धनेन KUMĀRAS. 7, 90. वदत्यभिसंपन्नमार्षेण संस्कारेण UTTARAR. 101, 10. fg. (135, 6). — 4) eine Begehung häuslicher und religiöser Art, die an jedem Mitgliede der drei oberen Kasten zu vollziehen ist oder die es selbst zu beobachten hat, wodurch es gleichsam zugerichtet und rein wird; Weihe, Vollziehung eines Sacraments, Sacrament AK. 2, 7, 40. H. 842. PRAJOGARATNA in der Einleitung zählt vierzig auf vom Garbhādhāna und Puṣṣavana an, darunter die Hauptopfer, dazu acht innere Eigenschaften wie दया, नास्ति u. s. w. Verz. d. Oxf. H. 30, b, 1. fgg. Verz. d. B. H. No. 1031. sechzehn des Gṛhastha Z. d. d. m. G. 2, 341, 3. — PĀR. GRHJ. 2, 5. GRHJAS. 1, 36. M. 1, 111. वैदिकैः कर्मभिर्निषेकादिर्द्विजन्मनाम् कार्यः शरीरसंस्कारः पावनः प्रेत्य चेत् च ॥ 2, 26. 66. वैवाहिको विधिः स्त्रीषां संस्कारो वैदिकः स्मृतः 67. पाणिग्रहणं ० 3, 43. मन्त्रसंस्कारकृतपतिः 5, 153. ब्राह्मं प्राप्तेन संस्कारं तत्रियेण 7, 2. कृतं ० adj. 9, 326. RAGH. 10, 79. — M. 10, 3. 69. 126. 11, 146. ज्ञानकर्मादिं ० MBH. 1, 2990. (मूद्राः) नार्हति संस्कारम् (so die neuere Ausg., संस्कारम् ed. Calc.) HARIV. 11822. PAT. in MAHĀBH. bei BALLANT. 36. ÇĀK. 112, 3. VARĀH. BRH. S. 98, 16. Verz. d. Oxf. H. 85, a, 15. 276, b, 7. fgg. 277, a, No. 654. 291, b, No. 707. 332, b, 10. 335, No. 787. fg. संस्कारं पुत्रपत्नीमलम्भयत् MĀRK. P. 22, 46. BHĀG. P. 5, 9, 4. 7, 11, 13. 14, 26. 15, 52. ० ह्येन = चात्य AK. 2, 7, 53. HALĀJ. 2, 249. ० वर्जितं H. 854. bei den Gāina COLEBR. MISC. ESS. 2, 192. so v. a. मृतं ० (AK. 3, 4, 48, 121) das an einem Todten vollzogene Sacrament d. i. Verbrennung der Leiche R. GORR. 2, 81, 3. ङटायुं ० 3, 73 in der Unterschr. 6, 8, 26. 96 in der Unterschr. PAÑĀT. ed. orn. 4, 22. VET. in LĀ. (III) 13, 22. — 5) Eindruck, eine durch Vorangegangenes (auch durch Werke in einer früheren Geburt), aber im Augenblick nicht mehr Wirkendes bedingte Stimmung —, Anlage des Geistes; Nachwirkung (im Geiste oder in einem Körper); = अनुभवे (अनुभवे st. तु भवे in H. an. zu lesen) und मानसकर्मन् H. an. MED. = वासना H. 1373. HALĀJ. 4, 95. = गुणभेद H. an. KAN. 4, 1, 7. 5, 1, 17. fg. 9, 2, 6. NĪLAK. 16. शास्त्रकृत 17. 31. JOGAS. 1, 18. 50. 2, 15. SĀMĀHJAK. 67. KAP. 2, 42. 3, 43. 5, 120. TARKAS. 3. 19. Verz. d. Oxf. H. 229, a, 7 v. u. 230, a, 26. fgg. SARVADARÇANAS. 40, 11. 107, 13. 108, 4. fgg. 164, 6. 168, 16. 179, 18. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 149. KUSUM. 11, 4. zerfällt in drei Formen: वेग Impuls, स्थितिस्थापक Elasticität und भावना reproductive Einbildungskraft TARKAS. 54. BHĀSHĀP. 29. 156. ist nicht beim परमात्मन् आत्मोप. in Ind. St. 2, 87. (रामस्य, विज्ञोः) संस्कारस्वभवन्वेदाः R. ed. Bomb. 6, 119, 25. प्रयत्नज्ञानसंस्कारा आत्मलिङ्गमुदाहृतम् KĪM. NĪTIS. 1, 29. RAGH. 1, 20. MĀLATĪM. 126, 9. KATHĀS. 7, 19. 23, 51. MĀRK. P. 24, 19. RĪGĀ-TAR. 1, 328. ङन्मात्तरकृतं ० ÇĀRK. zu BRH. ĀR. UP. S. 133. HIT. 112, 5. ऋको स्थिरसंस्कारता व्यवहारार्थिनः MĀKĒH. 139, 14. — 6) bei den Buddhisten Stimmung des Innern, ein momentaner Affect des Geistes, einer der fünf स्कन्ध H. 233, Schol. BURNOUR, Intr. 84. 488. 503. fgg. 511. SARVADARÇANAS. 20, 11. 23, 22. वेदनास्कन्धनिबन्धना रागद्वेषाद्यः क्लेशा उपक्लेशाश्च मद्मानादयो धर्माधर्मो च संस्कारस्कन्धः 20, 16. fg. WASSILJEV 224 u. s. w. HIOUEN-TSANG 1, 385. संस्कि-

पत्ते लणिकाः सर्वसंस्काराः PRAB. 49, 10. Spr. (II) 2005. 6727. SADDU. P. 4, 26, 6. — Vgl. ऋषिं ०, ऋद्धं ०, डः ०, पात्रं ०, पुनः ० (auch M. 9, 176. JĪGĪ. 3, 255), भू ०, मन्त्रं ०, वक्रिं ०.

संस्कारक (wie eben) adj. 1) zubereitend, zurüstend, zurichtend, in einen zweckentsprechenden Zustand versetzend Schol. zu P. 2, 1, 34. fg. zu KĀTJ. ÇR. 5, 9, 10. 12, 1, 11. घ्रात्मं ० 4, 12, 16. — 2) weihend, ein Sacrament ertheilend: मूद्रं ० MBH. 8, 1846. — 3) einen Eindruck bewirkend, — hinterlassend SARVADARÇANAS. 131, 15.

संस्कारकौस्तुभ m. Titel eines über die Weißen (Sacramente) handelnden (in Bombay 1783 (1861) lithographirten) Werkes Verz. d. B. H. No. 1033. WEBER, KĀSHNĀG. 239.

संस्कारगणपति m. Titel eines Commentars zu Pāraskara's Gṛhjasūtra Verz. d. B. H. No. 267.

संस्कारतन्त्र n. Titel eines Abschnittes im Smṛtitaitva GĪLD. Bibl. 465. 473. Verz. d. Oxf. H. 289, b, No. 693. 291, b, No. 707.

संस्कारदीधिति f. wohl = संस्कारकौस्तुभ Verz. d. B. H. No. 1033.

संस्कारनामन् n. der beim नामकर्मन् dem Kinde gegebene Name (entspricht unserem Taufnamen) VARĀH. BĀH. 26 (24), 15.

संस्कारपद्धति f. Titel eines über die Weißen (Sacramente) handelnden Werkes Notices of Skt Mss. 11.

संस्कारप्रकाश m. desgl. ebend. 26.

संस्कारप्रयोग m. desgl. ebend. 85.

संस्कारभास्कर m. desgl. Verz. d. Oxf. H. 280, b, No. 638.

संस्कारमय (von संस्कार) adj. in अत्यं ० in der Weihe des Kindes bestehend: विधि RAGH. 14, 75.

संस्कारमूख m. Titel eines über die Weißen (Sacramente) handelnden Werkes Verz. d. B. H. No. 1032.

संस्काररत्न n. desgl. ebend. No. 1031.

संस्कारवत् (von संस्कार) adj. grammatisch richtig: गिर KUMĀRAS. 1, 28. स्वरसंस्कारवती (ऋच्) RAGH. 15, 76 nach STENZLER und dem Comm. in der ed. Calc. den Accenten nach richtig (accentibus adornata); es muss aber dieses comp. in स्वरवती संस्कारवती च aufgelöst werden, da स्वर auch sonst mit संस्कार (die richtige Bildung eines Wortes) in einer copul. Zusammensetzung erscheint, z. B. Nir. 2, 1. Davon nom. abstr. संस्कारवत्त्वं n. H. 65.

संस्कारवादार्थ m. Titel eines über die Weißen (Sacramente) handelnden Werkes Notices of Skt Mss. 150.

संस्कारसिद्धिदीपिका f. Titel eines philosophischen, über die Eindrücke handelnden Werkes HALL 48.

संस्कारदिमन् (von संस्कार + घ्रादि) adj. geweiht (von Personen) u. s. w. BHĀG. P. 10, 23, 43.

संस्कार्य (von 1. कर् mit सम्) adj. 1) herzurichten u. s. w.; in der Astron. durch eine entsprechende Operation zu corrigiren GOLĀDHJ. DRĀK. 10, Comm. — 2) zu weihen (von einer Person) M. 10, 68. JĪGĪ. 2, 124. MBH. 13, 2638. Schol. zu KĪTJ. ÇR. 21, 4, 11. 16. PRAJOGAR. 2, 5, 2. ऋसंस्कार्यैः शरीरैश्च प्रजास्ताः स्थिरपौवनाः MĀRK. P. 49, 2 = VĪJU-P. bei Muir, ST. 1, 29. — 3) einen Eindruck empfangend SARVADARÇANAS. 131, 15.